gemeente
Zoetermeer

> Retouradres Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer

Aan de rekenkamer

Bezoekadressen
Engelandlaan 502
2711 EB Zoetermeer
Stadhuisplein 1
2711 EC Zoetermeer

Postadres
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 14 079
www.zoetermeer.nl

Datum
20 april 2026

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2026-040197

Bijlagen

Onderwerp: Bestuurlijke reactie op rapport rekenkamer 'Verkennend onderzoek naar personen met onbegrepen gedrag in Zoetermeer'

De Rekenkamer Zoetermeer heeft op 16 maart 2026 het rapport 'Verkennend onderzoek naar personen met onbegrepen gedrag in Zoetermeer" en een bestuurlijke nota met conclusies en aanbevelingen aangeboden aan het college. Het college wordt verzocht om uiterlijk 15 april 2026 een bestuurlijke reactie te geven.

In deze brief treft u de reactie van het college op de aanbevelingen. In het algemeen herkent het college de aanbevelingen en neemt deze waar mogelijk over. Het college zoekt daarbij nadrukkelijk naar het versterken van lopende ontwikkelingen en niet (direct) naar het optuigen van hele nieuwe structuren. Niet alle aanbevelingen kunnen tegelijk opgepakt worden. Ook is niet overal budget voor beschikbaar. Het college laat het realiseren van deze aanbevelingen afhangen van besluitvorming over de structurele inzet van middelen en prioritering zoals hieronder genoemd.

Aanbevelingen

Aan raad en college
Maak structurele keuzes over middelen en prioritering, met nadruk op preventie en bemoeizorg, en leg deze vast in de programmabegroting van uiterlijk 2028-2031, voorzien van prioriteiten en meetbare doelen (zoals minder politiecontacten en kortere casusduur). Langdurige investeringen in preventie, vroegsignalering, bemoeizorg, outreachend werk en regievoering zijn nodig om escalaties te voorkomen en de druk op politie en crisisdiensten te verminderen. Een structurele benadering draagt bij aan een duurzaam en sluitend systeem voor personen met onbegrepen gedrag.

Reactie college
Het college herkent het belang van structurele investeringen in de zorg voor personen met begrepen gedrag. Dat is belangrijk voor de persoon zelf en ook voor zijn omgeving, in de vorm van het voorkomen van overlast. Het college onderschrijft deze aanbeveling

dan ook van harte. Voor de realisatie van een aantal aanbevelingen is extra budget en /of capaciteit nodig. Deze aanbevelingen kunnen pas gerealiseerd worden na besluitvorming over de benodigde financiële middelen.
Gelet op de urgentie wordt voorgesteld om in de Programmabegroting 2027 reeds een eerste tranche van deze middelen op te nemen en de verdere uitwerking en integrale afweging te laten plaatsvinden bij de Perspectiefnota in 2027, langs de lijn van een gefaseerd groeiscenario.
Het college zal ook een voorstel doen voor passende indicatoren. Daarbij zoekt het college naar indicatoren waar we als gemeente zelf invloed op hebben.

<u>Aan het college</u>

1. Neem als gemeente de regie. De Rekenkamer beveelt daartoe de volgende punten aan:

a) Stel uiterlijk 1 juli 2027 een werkwijze vast waarin
- casusregie wordt belegd bij de organisatie met het meest intensieve inwonercontact;
- procesregie bij complexe of terugkerende casussen wordt uitgevoerd door de gemeentelijke procescoördinatoren.

Zorg ook voor een duidelijke escalatieroute die bij een bepaald aantal politiecontactmomenten binnen een bepaalde tijd wordt toegepast. Zorg er ten slotte voor dat inwoners die al ondersteuning ontvangen en opnieuw bij de politie in beeld komen, binnen 5 werkdagen automatisch worden aangemeld voor procesregie.

Reactie college
Het college heeft hiervoor een pilot lopen. Daarin wordt de functie van casusregisseur toegevoegd aan het team van de gemeentelijke procescoördinatoren. In de pilot gaat de casusregisseur aan de slag met de top 5 van personen waarover het meest gemeld wordt bij de politie. Vaak zijn er dan meerdere hulpverleners betrokken maar ontbreekt het aan iemand die alle inzet coördineert. De casusregisseur is geen hulpverlener maar coördineert de zorg rondom de cliënt, is het centrale aanspreekpunt voor alle betrokken partijen en bewaakt de voortgang van het traject. De inhoudelijke casusregie ligt bij de zorgverlener die het meest betrokken is bij de zorg aan de cliënt (meestal zal dat de GGZ-aanbieder zijn). De casusregisseur stemt hier nauw mee af.
Aanmelden voor procesregie gebeurt nu op basis van individueel maatwerk en wordt beoordeeld tijdens een gezamenlijk overleg op het politiebureau met de politie, GGZ-aanbieders, een procescoördinator en Meldpunt Bezorgd (2 x per week). Het college zal onderzoeken of het standaard aanmelden binnen 5 werkdagen meerwaarde heeft ten opzichte van de huidige werkwijze en zo ja wat dit betekent voor de formatie van de procescoördinatoren.
De pilot heeft een looptijd van 1,5 jaar, daarna volgt een evaluatie. Als de functie van casusregissuer na afloop van de pilot structureel wordt is daar waarschijnlijk extra budget voor nodig.

b) Investeer in korte lijnen en informele samenwerking binnen de keten. Ontwikkel tegelijkertijd met de onder de eerste aanbeveling genoemde werkwijze een praktische handreiking over informatiedeling binnen AVG, beroepsgeheim, Wvggz en veiligheidskaders en verspreid deze onder alle ketenpartners.
Organiseer daarnaast regelmatig korte gezamenlijke scholingsmomenten voor alle relevante partners om informele samenwerking en kennisdeling structureel te versterken.

gemeente
Zoetermeer

Reactie college
Dit is een terechte aanbeveling. De wens – en de noodzaak- om de samenwerking binnen de keten te versterken wordt breed gedragen door alle betrokken partners. Hiervoor werken alle partners samen in het regionale Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden (ZVHH). Het ZVHH werkt met een regionale uitvoeringsagenda voor domeinoverstijgend samenwerken. De *uitvoeringsagenda kent 4 sporen:*

1. *Centraal coördinatiepunt;*
2. *Vroegsignalering en persoonsgerichte aanpak;*
3. *Wonen en zorg;*
4. *Verbeteren ketensamenwerking (procesoptimalisatie).*

Vanuit deze sporen worden concrete acties uitgezet maar ook informatie gedeeld en deskundigheidsbevordering georganiseerd.
In Zoetermeer werken de gemeente en ketenpartners binnen spoor 3 samen in het project Vroegsignalering en opvolging in de wijk (met subsidie van ZonMw). Onderdeel van dit project is het realiseren van een lerend netwerk van ketenpartners die betrokken zijn bij personen met onbegrepen gedrag. Doel van dit lerend netwerk is om samenwerking en kennisdeling in Zoetermeer structureel te borgen.
Het college volgt de lopende regionale en lokale ontwikkelingen nauwlettend en zal nieuwe initiatieven die bijdrage aan het verstreken van de samenwerking waar mogelijk actief ondersteunen.

c) Versterk preventie en de sociale basis. Investeer structureel in preventieve voorzieningen, waaronder Welzijn-op-Recept, daginvulling, verslavingsondersteuning en outreachend werken. Het dichterbij elkaar brengen van wijkteams, InZet en bemoeizorg helpt om inwoners eerder en beter in beeld te krijgen. Zorg daarom per 2027 voor een toegankelijke digitale sociale kaart die door alle partners wordt gebruikt en die jaarlijks door de gemeente wordt geactualiseerd.

Reactie college
Het college onderschrijft het belang van preventie en een sterke sociale basis. De genoemde voorbeelden (Welzijn op recept etc) zijn grotendeels structureel belegd en gefinancierd. Welzijn op recept is gestart in twee wijken en wordt dit jaar uitgerold over de hele stad. Er is voorlopig financiering voor.
Het raadsvoorstel Visie sociale basis is aangeboden aan de gemeenteraad. Vanuit de sociale basis zijn er meerdere subsidies voor activiteiten rond ontmoeten, sociale activering en vergroten zelfredzaamheid. Daarnaast zijn er structurele subsidies aan OGGZ-partners die outreachend werken, met onder andere aandacht voor verslaving, hoarding, vervuiling et cetera
Ook het belang van een digitale sociale kaart wordt herkend. Er loopt intern een onderzoek hoe deze het beste vorm gegeven kan worden. Met name het actueel houden van de informatie is daarbij een uitdaging, evenals benodigde budget voor de realisatie en het beheer.

d) Ontwerp samen met alle ketenpartners uiterlijk 1 juli 2027 één gezamenlijke route voor toeleiding naar GGZ, verslavingszorg, Wmo-ondersteuning, dagbesteding en bemoeizorg, inclusief duidelijke afspraken bij zorgmijding en bij dubbele/tripleproblematiek. Monitor de werking van deze route. Meldpunt Bezorgd kan in deze route als vaste toegangspoort fungeren, maar zorg er dan voor dat Meldpunt Bezorgd bij de inwoners voldoende bekend is.

Reactie college
Het college acht deze manier om de toegang te organiseren niet werkbaar, zeker niet op de genoemde termijn van 1 juli 2027. Een dergelijke brede toegang kan uitsluitend

fungeren als brievenbus voor het doorzetten van meldingen naar de juiste pek. En zal dus eerder werken als een extra schakel erbij in plaats van eraf. Ook heeft de gemeente geen invloed op de toegang tot de GGZ en verslavingszorg. Meldpunt Bezorgd heeft aangegeven deze rol niet te zien voor zichzelf.
Het college wil voor het doorontwikkelen van de toegang in het sociaal domein aansluiten bij bestaande ontwikkelingen:

- *Onderzoeken of op termijn de lokale teams (jeugd) uitgebreid kunnen worden met andere (toegangs)teams van de gemeente*[1]
- *Wet Wams: Er is een wetsvoorstel in voorbereiding, de Wet Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams). Met dit wetsvoorstel wordt beoogd knelpunten weg te nemen in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein bij de aanpak van meervoudige problematiek. Het college stelt zich op het standpunt om de aanpak van multiproblematiek vorm te geven volgens deze wet zodra die in werking treedt. Het wetsvoorstel heeft vertraging opgelopen maar het traject is recent weer gestart.*

e) Borg het perspectief van personen met onbegrepen gedrag op structurele wijze.
De inzet van ervaringsdeskundigen bij casuïstiek en beleid kan van grote waarde zijn. Zorg ervoor dat vanaf 2027 in elke casusoverlegstructuur — waaronder wijkteams, de Zorg- en Veiligheidskamer en meldtafels — ten minste één getrainde ervaringsdeskundige betrokken kan worden.
Daarnaast vormt de crisiskaart een praktisch hulpmiddel dat in alle wijkteams en meldstructuren breed kan worden toegepast. Voer deze dan ook vanaf 1 juli 2027 in en zorg dat de medewerkers van de betrokken organisaties worden geschoold in het gebruik ervan.

Reactie college
Het college herkent dat de inzet van ervaringsdeskundigheid voor personen met onbegrepen gedrag van grote waarde is. Ervaringsdeskundigheid is in Zoetermeer belegd bij Werken aan Herstel. De ervaringsdeskundigen van Werken aan Herstel sluiten op verzoek aan bij casusoverleg en doen dat ook graag. Het college gaat onderzoeken wat er nodig is om structureel te borgen dat bij elk relevant casusoverleg een ervaringsdeskundige betrokken kan worden.
De gemeente kan de crisiskaart niet invoeren, alleen het gebruik ervan faciliteren en simuleren. De crisiskaart is een persoonlijk document en het is aan de persoon met onbegrepen gedrag zelf om wel of geen crisiskaart op te stellen[2]*. De ervaringsdeskundigen van Werken aan Herstel ondersteunen bij het opstellen van een crisiskaart. Het bevorderen van het gebruik van de crisiskaart is onderdeel van het project Vroegsignalering en opvolging in de wijk. Binnen dat project geeft Werken aan Herstel voorlichting aan organisaties over het gebruik van de crisiskaart.*

2. Maak vroegsignalering echt vroeg: versterk meldroutes, zichtbaarheid en samenwerking. Zet de politiebureau-pilot structureel voort vanaf 2026 en verhoog de bekendheid van Meldpunt Bezorgd.
Het stimuleren van snelle, informele afstemming tussen professionals (bijvoorbeeld binnen 48 uur) en het bieden van consequente terugkoppeling aan melders (binnen bijvoorbeeld 5 werkdagen) versterken het signaleringsproces.

---

[1] Aanbeveling uit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 om jeugdhulp steviger te verbinden aan aanpalende domeinen zoals onderwijs, volwassenen-GGZ en bestaanszekerheid
[2] Vergelijk dit bijvoorbeeld met de (vroegere) werkwijze omtrent het hebben van een donorcodicil

gemeente
Zoetermeer

Reactie college
Het college gaat onderzoeken wat er nodig is om samen met Meldpunt Bezorgd een publiciteitscampagne op te zetten om het meldpunt beter bekend te maken. Betere bekendheid betekent ook meer meldingen. Het aantal meldingen bij het meldpunt loopt nu al jaarlijks op, dat zal na een publiciteitscampagne nog meer worden. Het meldpunt werkt in opdracht van de gemeente en wordt door ons gesubsidieerd. De subsidie aan het meldpunt loopt structureel achter bij de stijging van het aantal meldingen. Een voorwaarde voor het beter bekend maken van het meldpunt is dat hun subsidie passend wordt gemaakt bij het aantal meldingen. Het heeft immers geen zin om het meldpunt beter bekend te maken als meldingen vervolgens op een wachtlijst komen door gebrek aan capaciteit.
De samenwerking op het politiebureau wordt nu deels gefinancierd vanuit het project Vroegsignalering en opvolging in de wijk. Het ontlasten van de politie is 1 van de actielijnen in dit project. De pilot loopt nog tot eind 2027 maar nu al is al duidelijk dat deze werkwijze grote meerwaarde heeft. Na afloop van de pilot wordt een voorstel gedaan over het vervolg en eventueel het budget dat daarvoor nodig is.
Het college laat het realiseren van deze aanbevelingen afhangen van besluitvorming over de structurele inzet van middelen en prioritering zoals genoemd in de eerste aanbeveling van deze brief.

3. Richt beleid en signalering ook op minder zichtbare groepen.

Meldpunt Bezorgd benoemt ook dat veel problemen achter de voordeur plaatsvinden en niet worden gemeld. Ontwikkel daarom bij de eerstkomende beleidsnota een gerichte aanpak voor deze groepen (denk aan mensen met dementie, geïsoleerde ouderen of bewoners die niet zelf melden maar wel sterk door het gedrag van anderen worden beïnvloed). Kijk ook naar de mogelijkheid om geregeld een wijkgerichte outreachende actie uit te voeren, om achter de voordeur te kunnen komen.

Reactie college
Het college gaat de mogelijkheden onderzoeken om geregeld een wijkgerichte outreachende actie uit te voeren om achter de voordeur te kunnen komen. Daarvoor wordt eerst een inventarisatie gemaakt van al bestaande outreachende initiatieven, om vervolgens een voorstel te doen of en zo ja wat nog meer nodig is. Het college neemt dit onderwerp ook mee in nieuwe relevante beleidsnota's,
De financiering van een eventuele nieuwe structurele outreachende actie hangt af van besluitvorming over de structurele inzet van middelen en prioritering zoals genoemd in de eerste aanbeveling van deze brief.

Burgemeester en wethouders van Zoetermeer,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. A.S. Meijer drs. M.J. Bezuijen